

ЯМДЕ ЛИЙ

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

3 декабрь –
Инвалид-влакын
тўнямбал кечышт

Изи Карина мура!

И.РЕЧКИНЫН фотожо.

– Сценыште изи Карина мура! – концертым вўдышў увертарымек, тудо лектеш да чылдыр-чылдыр йоча йўкшў дене уло залым авалта.

Кандаш тылзашыж гычак коваже Лидия Пантелеевна Ватютова (**снимкыште**) эре пеленже: изиж годым он пеленже нумалын, а вич ийым темымекыже, кидпўан гыч вўден кош-теш. Провой кундем Кожласола гыч мурызо ўдыр ынде 9 ий пычкемыш тўняште ила. Суксо падыраш, кидшўм дене семўзгарыш нотым пыш-тен, волгыдо тўсым кычалеш. Репертуарыштыже чылаже 24 мура уло. Мурылан семым изи ўдыр, шўм-чон гоч луктын, шке кельштара. А мут саскалан коваже поян. Ўдырын шуко поро йолташыже: Нина Зорина, Александр Семенов, Валерий Тихонов, Александр Веткин – кугу сценыште энертышыже улыт.

Морко районышто шукерте огыл эртаралтше «Ах, гармонь» конкурсышто «Коваем», «Тый улат пўрымаш», «Телефон», «Пиал» мурылаж дене кажне енын чонжым тарватен, шинчавўдым луктын. Уло калык тудлан, кынеш шогалын, совым кырен. «Чонештымыла чучын!» – оила конкурсым эртарыше, поэтессе Татьяна Пчёлкина. Каринуш (тыге ласкан оила тудым йўратыме коваже) I степенян диплом дене мўнгыжў толын. Ончалза, могай мотор марий тувыр дене шога ўдыр.

– Тўрым мый чыла шке кельштарем, – оила Лидия Пантелеевна.

– Эше сывын уло. Тудым Шернур район гыч «Кугезе кумыл» ансамблын вуйлатышыже Галина Щербакова пўлеклен.

Н. СЕМЕНОВА.

Ик телепередачыштыже журналист Людмила Васютина юмын шўлышыж дене илыше ўдыр нерген тыге оила: «Пычкемыш тўняште уке чевер кече, канде кава, тушто уке улыт мотор пеледыш-влак. Тушто уло мура, илышым шуйышо мура, тек тиде йўк мландымбалне кўэмалтше чыла чоным пушкыдемда, порылыкым шара». Тиде ой дене кузе от келше?!

1-10 декабрьште подпiske декаде эрта! «Ямде лийын» акше: 259 тенгеат 98 ыр.

Лотерей модышыш ушныза! Подпискым ыштыме нерген квитанцийым але копийжым редакцийыш колтыза.

Тўн приз – СКЕЙТБОРД. Моло чапле пўлек-влак: 100 чупа-чупс, ўстембал модыш, чай-горка, энгывоштыр, книга – модалтыт.

«Ямде лий» - сай газет!

Увер выр-выр

Уверлан уло вер

◆ 5-6 декабрьште Республикысе курчак театрыште Мордовий Республикысе кугужаныш курчак театрын гастрольжо эрта. Артист-влак «Сто тысяч почему» спектакльым модын ончыктат.

◆ Марий Элыште 4 гыч 8 декабрь марте «Туризм арня» эртаралтеш.

Авам пеш сая

Авамын лумжӧ – Людмила. Ялыште тудым Мила манят. Авам пеш поро, тыматле, мылам урокым ышташ полша, мом ом умыло гын, умылтарам.

Сабина МАКАРОВА.
Параньга, Матародо.

Пагалыза туныктышыдам

Школыштына Дублёр кече эртен.

11-ше классыште тунемше Даша Кузнецова школ вуйлатыше, Диана Зюнова ден Светлана Домрачева завуч лийыныт, а кугурак ийготан тунемше-влак туныктышо-влакым алмаштенят. Меат түрлӧ классыште марий йылме урокым эртарышна. Ямдылалтме годым шкежат шуко ум пален нална. Эн түнгӧ теве мо рашеме: Дублёр кече туныктымо пашан могай неле да тунамак онгай улмыжым умылаш полшыш.

Тунемше-влак каласына: «Пагалыза шке туныктышыдам да чаманен аралыза!»

«Юнкор» кружокын енге-влак.
У Торъял школ.

Таумутна

«Ший паша» сылнымут фондм вуйлатыше, Волжский район Сотнур школын выпускникше, III ранган капитан **Василий Владимирович КРАСНОВЛАН** кугу таум ойлена.

Тудо шочмо кундемсе Мамасево, Пӧтьял, Памар, Приволжский, Сотнур, Кугу Парат, Карай, Кугу Корамас кыдалаш, Купсала (Эмеково), Упшер түн школлашке – чылаже 10 экземпляр «Ямде дийлан» подпискым ыштен. Газет 2018 ий январь гыч толаш тӱнгалеш.

Кумылан-влакым тыгай суап-ле пашашке ушнаш ўжына.

Школышто – чечен пайрем

Школыштына Аван кечыжлан пӧлеклалтше пайремым эртарышна. Ава ден кова-влак унала толыч. Нунын лумеш шуко поро мут йонгалте. Тунемше-влак почеламут, муро да куштымаш дене саламлышт. Шуко шочшан ава-влак А.В.Жирнова ден З.В.Токманова ава пиал да куан нерген онгайын каласкалышт. Мучашлан чылан пырля ава нерген мурым йонгалтарышна.

Анастасия МИХАЙЛОВА.
Волжский, Кугу Корамас.

Тунемше эре ончыко кая

Мый кандашымше классыште тунемам, эре ударник лийынам, тунемаш тыршем. Марий йылме урокышто туныктышына Роза Геннадьевна Антропова тунемме нерген калыкмутым кычалаш пуыш. Мый шуко онгай калыкмутым муым:

- ✓ айдемын поро погыжо – тунеммаште;
- ✓ волгыдо илыш – тунеммаште;
- ✓ ик тунемше кок тунемдымым шога;
- ✓ кунар кӱшкӧ кӱзет, тунар торашке ужат;
- ✓ тунеммаш – шинчымашын аваже.

Садлан тыршен тунемаш кӱлеш.
Петя НАГАЕВ, 8-ше класс.
Советский, Орша.

Акам дене кугешнем

Лиана акам – МарГУ-н студенткыже. Йот йылме факультетын 3-шо курсыштыжо сайын тунемеш, түрлӧ конкурсыш ушна. Тыршымыже арам огыл: Российысе самырык-влакын «Территория Смыслов на Клязьме» форумшыкыш миен. А тений Сочиште эртыше Молодёжь да студент-влакын XIX Тӱнямбал фестивальштын участницыже лийын. Мый акам дене кугешнем. Тудын гаяк чолга да ушан лийнем.

Ксения БУТЕНИНА.
Морко, Энерсола.

Пытартыш жапыште йочан йоммыжо нерген уверым Интернетыште, СМИ-ште чўчкыдын ужаш, колаш логалеш. Ты лўдыкшў, ўдыр-рвезе-влакын парт коклашке шичмекышт, эшеат кугемын. Икшыве ятыр жаплан кугуен-влак деч посна кодеш; корнышто, транспортышто шкетын коштеш. Телефон дене йынгыртымылан йоча ок вашеште гын, ача-ава, коча-кова-влак чот тургыжланат. Ты азап деч кузе коранаш? Йоча калык коклаште шкем кузе кучышаш?

ИКШЫВЕ ЙОМЫН! МОМ ЫШТАШ?!

– Калык коклаште але олаште йоммеке, чынжымак, икшыве мом ыштышаш? Эн тўн правил: шогымо верже гыч нигушко

кораншаш огыл! Изирак ийготан йоча-влак чын ыштат: уло кертмын кычкырен шорташ, ача-аваштым ўжаш тўналыт. Но йоча верыште шогышаш, тышке-тушко куржталшаш огыл. Южгунам тыгеат лийын кертеш: палыдыме ен пеленже нангаяш тырша.

Икшыве нигушко кайышаш огыл, «Тый мыйын ачам але авам отыл, мый тыйым ом пале. Полшыза!» манын кычкырыман. Тунам эртен кайыше-влак шекланат. Уке гын, еш кокласе томашалан шотлен кертят. Йочадам йот енлан «Огым!» манын ойлаш туныктыза. Икшыве, ик верыштак шоген, ача-авам вучен шуктышаш. Полиций пашаен але йоча дене ошкылшо кугуен-влак деч полышым йодаш лиеш.

– **Йочан уке улмыжым пален налкеме, ача-авалан мом ыштыман?**

– Эн ондак лыпланыман.

Родо-тукым, коча-кова, икшывын йолташыже-влак, нунын ача-авашт деке йынгыртыман. Воктен улшо полиций отделенийыш йочан йоммыжо нерген вигак йодмашым возыман. Кум суткам вучыман огыл! Вара полиций пашаен-влак дене пырля кычалаш тўналман: йочан йоммыжо нерген чыла вере увертарыман, тудын фотографийжым, чийыме вургемжым, ойыртёмалтше палыжым ончыктыман листовкым пижыктылман. Кызыт кажне йочан гаяк сото телефонжо уло. Йомшо еным телефон почеш

Шарныза, еным, йоммекеже, 48 шагат гутлаште чот кычалман. Лач тыгодым тудо шкежат мом ыштышашым ок пале, тўншў гай лиеш, ўртка.

Кугуен-влаклан урок:

✓ *Икшывылан изинек шке лўмжым, фамилийжым, ийготшым да кушто илымыжым наизусть туныктыза.*

✓ *Южгунам йоча лўдмыж дене мом палымыжымат монда. Сандене изирак-влакын кўсеныштышт але рюкзакыштышт ача-аван телефон номерыштым возыман кагаз але визитке лийшаш.*

кычалын муаш куштылгырак.

– **Тыгай туткарыш логалаш огыл манын, ача-аваланат тўткырак лийман, очыни?**

– Кугурак-влакын койышышт тыгай: йоча иктаж-могай йонгылышым ышта гын, вигак вурсат. Тыге ыштыман огыл! Эн ончыч

молан тыге лиймым умылаш тыршыман. Икшыве, йоммекежат, «Ынде ача-авам деч чот логалеш» манын шонен лўдеш. Туныктен ойлымо канашда-влакым тўрысnek монда.

Йодыш-влакым рашемдаш Мари́й Эл'заветовна Республикысе МВД-н уголовный розыскшын старший оперуполномоченный-же Валентина Викторовна ЕГОРОВА полша.

✓ **Веселе:** йоча, ача-авалан каласыде, нигушко нигў

дене пырля кайышаш огыл. Тиде ешын тўн законжо лийшаш!

✓ **Шуко** калык коштман верышке кайыме годым йочалан чевер, тора гыч шинчашке перныше вургемым чиктыман.

✓ **Икшывым** кидше гыч кучен коштман. Тудо эре шинча ончыло лийшаш.

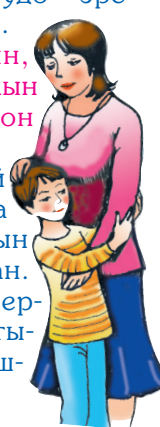
✓ **Йочадан** туныктышыжын, воспитательжын, йолташыже-влакын да нунын ача-аваштын телефон номерыштым палыман.

✓ **Трук** илышыште тыгай энгекекыш логалыда гын, йоча ўмбака ида кычкыре! Тудым кычалын мумеке, куан кумылым ончыктыман.

Шкем кузе кучымыжо нерген йодыштман. Йонгылыш ыштен гын, уэш-пачаш умылтарыман.

Ешыште ваш-ваш умылымаш, пагалымыш озаланат гын, туткаржат шагалемеш да улшыжымат куштылгынарак сенаш лиеш.

Л.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.

Н. СЕМЕНОВАН фотожо.

Калып, лакан, шондык, шүре, сүзлө, пулашка, изике да шуко моло тошто ўзгар – чылаже нылшүдө наре экспонат Советский районысо Кодам тўн школын тоштерыштыже аралалтеш. Куд пөлка уло, эн шергаканже – этнографий ужаш.

Поян тоштер

Тоштерлан тўналтышым химийым туныктышо Валерий Викторович Лебедев 1999 ийыште пыштен. Йоча-

влакым пырля чумырен, ял еда арвер-шамычым поген коштыныт. «Мыят нунын деке ушненам. Тоштерым почмеке, вуйлаташ тўналым, – каласкала марий йылмым да лите-ратурым туныктышо З.А.Беляева. – Тыште ИКН, марий литератур дене уроклам эрта-рем. Тунемше-влаклан моткоч келша. Вет марий калыкын сурткўргыштө, озанлыкыште кучылтмо ўзгарже-влакым ятыр йоча йөршеш ок пале». Тоштерысе арвер-влак нерген ялын кугуенже В.В.Иванов шуко каласкален кертеш. Тудо школышто вучымо да пага-лыме уна. «Виталий Васильевич йытыным шийме, паклым ыштыме машина-влакын кузе пашам ыштымыштым ончыктен, – оила З.А.Беляева. – Палыше енге кундемшытына пеш шагал кодын».

Л.ГРИГОРЬЕВА.

СНИМКЫШТЕ: Лилия Айзатуллова ден Александра Иванова.

Тоштерын поянлыкшым эре уэмден, ешарен толыт. Ялысе калык «самырык тукумлан шарныктыш лийже» манын, тошто арверым шке кумылын школыш конден пуа.

Ялемын шочмыжо

Лажъяллан шукерте ожно негызым пыштыме. Ожно марий-влак илем дене иленят. Кызыт ялна кум уреман. Палаш онай: тыште эн ондак кō илаш тўналын? Шымлымаш гыч раш: тиде кундемыш кок велым ег-влак толыныт. Татар-влак шыгыремдыме деч шылын куржшо атня марий-шамыч Юл могыр гыч лишемыныт. Нуно изирак капан да изи шинчан лийыныт. Виче (Киров) вел гыч кугу капан, шара шинчан лажмарий-влак руш кугыжа деч шылын толыныт. Кызыт нуно варналтын пытенят гынат, атня марий-влак Лаж энгер вес могырышто верланыше Торешкўвар ялыште илат, а лажмарий-влак – Лажъялыште.

Э.В.СМИРНОВА,
туныктышо.

Шернур район.

Шочмо верем

Шочмо Кугу Кулеялем моткоч йоратем. Тудо Азьял деч тораште огыл верланен. Ялна воктене чодыра уке. Но кажне пōрт тураште пушенге кушкеш. Утларакшым – куэ. Ялем моткоч мотор. Ёярня курык йолышто памаш уло. Тудын вўдшō тамле-тамле. Памаш вўд гаяк шерге мыланем шочмо ялем.

Екатерина РАССАНОВА, 2-шо класс.
Морко район.

Мландыже шочмо ава гай, кузе тудым от йорате?
Вениамин ИВАНОВ.

Вика ПОЛУШИНАН сўретше.
Советский, Ёрша.

Чўкшō курык

Чўкшō курык верланен
Марий Элыште.
Морко кундемнан йўдвелыште.
Вўрзым чонга гыч тўналеш,
Кужэнгер район гоч шуйналтеш.
Ўшўт ден Элнет ушнымеш
Чўкшō торашке волгалтеш.
Чўкшō курык – поян курык.
Уло гипс да доломит,
Бутовый кў да ангидрит.
Пашам ышта кў карьер,
«Мўгыралеш» эрден эр.
Чўкшō курык лапыште
Кушкеш чока чодыра.
Шуко емыж-саскан, тўрлō янлыккан.
Икманащ, поян.

Эмилия АЛЕКСАНДРОВА,
7-ше класс.
Морко, Коркатово.

Чеверын, кенгеж!

Катя РЫБАКОВАН
сүретше.

2-шо номеран
Шернур школ.

«Тау» манын молан ойлат?

Чодыра корно дене коча ден уныкаже ошкылыт. Игече шокшо шога, нунын йўмышт пеш шуын. Корныен-влак памаш деке лишемыт. Ший гай йўштö вўдан памаш шыпак йоген шинча. Лап лийын, шер теммеш вўдым подылыт.

- Тау тылат, ший вўдан памаш, - коча ойла.

Уныка воштыл колта:

- Кочай, молан памашланже «Тау» маньыч? Тудыжо чонан огылыс! Тыйын шомакетым огеш кол, тауштыметымат огеш умыло.

- Тиде тыге. Памаш вўдым пире йўэш гын, тудо «таум» ок ойло ыле. А ме пире огынал, ме айдеме улына. Тый палет, молан айдеме «тау» манын ойла? Шоналте, кöлан тиде шомак шерга-кан?

Уныка öрмалгыш. Шонкалаш тўнгале. Тудын жапше шуко. Корно кужу...

Василий СУХОМЛИНСКИЙ.

Кроссворд

1. Марий Эл Республикын гербыштыже янлык.
2. Марий писатель-классик.
3. Марий кундемысе эн кугу янлык.
4. Республикнан дўмжö.
5. Марий Элын рўдолаже.
6. Марий Эл Республикын ик олаже.
7. Марий патыр.
8. Кугу марий энгер.
9. Юл энгер вес могырысо ола.
10. Йоча журнал.
11. Курык серысе саска.

Юля ВОЛКОВА.
Марий Турек, Сысоево.

Южо еñ чынже денак пиалан, ший гай яндар энгер вокте-не, ямле южан кожлаште, сывыналтше изолык пелен шочын-кушкын... Пўртўс нуньлан мочол уш-акылым, вий-куатым пуэн!

Валентин КОСОРОТОВ.

Кукмарий

Кукмарийыште мый илем,
Изи школыш-ко вашкем.
Кукмарий - кугу ялем,
Пўртўсшым чот йöратем.
Ольга КОШКИНА.
Советский район.

Ялна вич уреман. Тораште огыл Немда энгер йоген кая. Йырваш чодыра, олык. Ял воктенак чыве фабриком чоненыт. Тушто авам пашам ышта. Ял мучаште - школ. Кугу огыл, но пеш мотор, шокшо. Тыште йолташем-влак шукин улыт. Ялем кеч-могай пагытыштат сöрал. Телым пушенге-влак ош чинче дене леведалтыт, ече дене мунчалташ лиш. Шошым пушенге ужарга, шўшпык шўшка, ломбо пуш шарла. Кенгежым йырваш пеледеш, снегым, понгым погаш коштына. Шыжым тўрлö тўсан лышташ-влак сöраллыкым пуртат. Тек ялем эшеат мотор лиш, калык ваш-ваш келшен, полшен ила.

Полина БИРЮКОВА, 4-ше класс.
У Торъял, Кузнеч.

Пашазе калыкем дене кугешнем

Мый Торешкўвар ялыште илем. Тудо моткоч сöрал верыште шинча. Ялна кум уреман. Ял шенгелне Лаж ден Нольо энгер-влак ушнат. Вўд серыште лопка олык шарлен кия. Тушто вольык кўтў коштеш, ме, йоча-влак, футболла модына. Ял мучаште ужар чодыра кушкеш, изиш öрдыжтырак кўсото волгалт шинча. Ялын вес мучаштыже гараж, ферме уло. Тушто ял калык лым лийде тырша. Мемнан ялыште поро чонан, ласка кумылан, пашам йöратыше калык ила.

Арман ИВАНОВ, 4-ше класс.
Шернур район.

Вич уреман

МАРИЙ ЭЛАН - 100
2020 ИЙ

Пырля весела

Мыйын кок пырысем уло. Иктыже Масыя лўман, а весыже Симка. Масыян пунжо кум тўрлө тўсан. Пел шўргыжө шеме, пелыже ошо, тул гай чевер тўсшө изишак уло. А Симкан капше шеме. Тудын ош тўсан галстукшо уло. Пырысем-влак колямат кучат, пырля модын кудалыштыт.

Морко, Унчо.

Кристина АРХИПОВА.

Йоча-влак, ужында тыгай сўретым: пий малаш вочмыж деч ончыч икмыняр гана йыр савырна. Пират тыгак ышта. Шымлызе-влак тидым тыге умылтара: пий тыге шудым «тапта». Вес амалже – шудеш шылше кишке, моло чонан-влакым терга, нунылан тиде вер гыч коран каяш жапым пуа. Суртышто илыше пийжат тыгак ышта. Инстинкт манмет чот виан.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Палаш огай

Хаки

Эре мала

Пушокем эре мала. Кынелеш, кочкаш кая. Вара угычын мала, Помыжалтеш - адак шужа. Молан тыге? Кө пала? Ала тыге илаш келша?

Анжела
АЛЕКСАНДРОВА.
Волжский,
Пөтъял.

Айста модына

«МЫЯТ»

Модмо годым йочан, тыгак кугыенынат чолгалыкышт палдырна. Модмо жапыштак тўрлө историйым шонен муман. Чарнен, кидсовышым пералтымек, тиде дейвийым айдеме ыштен кертеш гын, йоча «Мыят» маншаш, уке гын, шып шогышаш. Мутлан:

- Рвезе коваж деке унала кая (кидсовышым пералташ).

- Мыят.

- Корнышто пырысым вашлиеш да пеленже налеш (кидсовышым пералташ).

- Мыят.

- Пырыс куанымыж дене мырлаш тўналеш (йоча шып шогышаш).

Вара вес историйым каласкалыман.

«Лилым оксала налеш огеш лий» манын кө ойла, тугеже тудо нигунамат пинегым налын огыл.
Уилфред Лэмpton.

Йолагай пырыс

Эрден эр кынелымат, Вик окнаш ончалым. Мо томаша, мом төчат? Лум ден мардеж ўчашат. Мардеж лумлан пеш сырен, Тораш покта пөрдьктен. Лумат пеш ынеж сеналт, Кўшычын йога ташлалт. Пырысемже ойгыра, Йол йымалнем пеш мырла: «Тый уремышке ит кай. Ужат, кечыже могай? Лум ден мардеж кылмыклат, Вургеметымат нөртат. Лучо пөртешак тый код, Мый денем йолташла мод». «Уке, огом, пырысем, Яндар южыш мый каем. Айда тыят пеленем, Шер теммешкет модыктем!»

Юлия
ИВАНОВА,
6-шо класс.
Кужэнгер,
Шорсола.

Мыйын

Хаки прием уло. Тудо пеш кугу, поро. Школ гыч толмек кечыгут вуча, йокроклана. Мөнгысө пашам ыштемат, Хаким уремыш луктам. Мый тудым пукшем, модыктем да пеш чот йөратем.

Даша САПАРОВА.
Шернур, Летник.

Пинегын ўмылжым му.

19-ше мур

18-ше мурышто возымо
жап деч вара шүдö ий
эртен. Шурма мландыште
Түкан Шур озалана. Тудо нимыяр
ваштаптын огыл, а мланде кечкыжеш,
енже-влак урмыж шортыт.

«Ончыч ең-влак Юмо дечын
Йодыныт перкем да ашым,
Аралаш чыла осал деч –
Бндыжым ячат шийвундым.
Намыс олмышто – поянлык,
Юмышт нунын – парыш, парыш!»

Касвелне пошкудо-влакым
лүдыкташ Түкан Шур кар-
гыме Саламатнурым
ыштен: кумда изолык
покшелне – шем тулото
да кугу салма. Кө йоза-
кым тўлен кертын огыл
але иктаж титакым
ыштен, тудын йолвун-
дашыжым когартеныт.

Шучко жап,
шучко илыш толын.
Ўдырым налмет шуэи гын,
Ончыч пу тудым озалан:
Яжарланыже кум кече.
Икымше йочат шочеш гын,
Тудымат олпотлан кондо:
Вўрым йўын, азан чонжым
Погалтен пышта чондайыш –
Кудыжым ең-влак деч шолып

Кондыштеш вургем йымалне.

... ..

Ончыч Таргылтыш пörдалме
Шörтнö муно чарыш опкын
Шылтылеш улмаш ең чоным.

Олпот – оза, господин.

Но толын лек-
тын Важык Нер
марий. Тудо Тўкан
дене кум кече да
кум йўд креда-
лын. Иктыжат
сенен огыл. Сарзе
уэш пörтылаш
товатлен каен.

20-шо мур

Ик рокпörтыштö ик тулык вате полмезе эргыж дене илен. Икана
тўвыт сокыр чал шонго пурен да йоча дене мутланаш тўғалын.

«Ну, кузе лўмет?»

«Акмазик!»

«Мыняр ий тылат?»

«Да нылыт».

Шонго йочалан ятыр туштым
тушта. Мучашлан каласа:

«Пешак сай! Тыгай уш дене
Он лият чыла марийлан!»

Сокыр шонго мут полшы-
мо дене Тўкан Шурым
сенаш лийме нерген ойла да шке
лўмжым каласыде чеверласа.
«Керде ден сенет тый иктым,
А шомак дене – тўжемым.
Нöлталнем садлан Шомакым
Кўшкө-кўшкө мый тулвуйла –
Тек шке йолгымыж ден тудо
Волгалтарыже шем йўдым,
Помыжалтарыже
чот малышым!»

Ф.ЛЕБЕДЕВАН сўретше-влак.

Паша сита

Пеш кугу мемнан ешна:
Кугыен-влак, кок йоча.
Ачай-авай, кочай-ковай,
Мый – Роман, Максим изай.
Вүта тичак волькна:
Ушкал, шорык да каза.
Эр кынешаш вашкена –
Паша чылалан сита.

Роман ЯТМАНОВ,
1-ше класс.

Морко, Арын.

Рүж лышташым погена,
Ик тураш чумырена.
Уло сай шорвондына –
Садлан пашана ушна.

Инна НИКИТИНА, воспитатель.
Медведево, У Арбан йочасад.

«Спорт дене кылым кучен веле таза лийына» манме ой дене мый пешыже ом келше. Коча-кована-влак изинекак пашаш шуаралтыныт, тыге пенгыде капкылан лийыныт, шагал годым черланеныт. А кызыт икшывылан пешыжак пашам огыт ыштыкте. Паша садак айдемым чапландара да тазалыкнам шуара. Калык таза гын, ончыкылыкнат пиалан лиш.

Полина ТОКТАЕВА,
Морко, Шүргыял.

Ўдыр дұмым

пален налза:

Кави, Амаш, Акят,
Аир, Жяне,
Агеланин.

Анна ОСИПОВА,
5-ше класс.

Волжский, Пöтъял.

Ола кайык

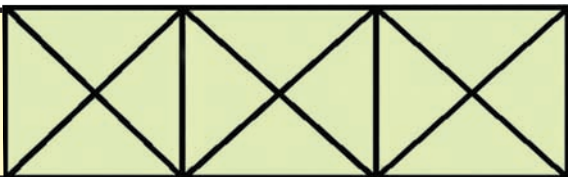
Тушто

пеш чоя,
Шольшташ эре вага.
Кугу йўкын кычкырла.

Вика АНТРОПОВА.

Кужэгер, Йүледүр.

Прямоуголь-
никиште
мыняр тре-
угольник
верланен?

Кок сүрет могай йомак гыч, тогдайшыч? Коклаштышт 10 ойыртемым му. Палашет: 1986 ий марте ты произведений СССР-ыште 182 гана савыкталтын. Тудым 47 йылмыш кусарыме. Тичмаш тираж – 14,5 миллион экземпляр.

Индекс: Марий Элыште,
Пошкырт ден Татарстан
кундемлаште - П4696.
Тираж 1000 экз. Заказ 2479.
Формат – А-4-8.
Директор-түн редактор
Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru,
yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.ru,
Тел. 45-25-49(факс);
45-22-82.

выктыме. Типографийн

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:

Марий Эл Республикы-
се культур, печать да
калык-влакын пашашт шо-
тышто министерстве, «Ям-
де лий» газет» кугыжа-
ныш унитарный казенный
предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме,
«СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч са-
адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым ара-
лымаште законодательством шуктен шо-
гымым эскерыше Федеральный службн
Приволжский федеральный округысо уп-
равленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште
пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап – 14-00,
фактически – 13-00.
Ак – кутырен келшыме
почеш.

Авторын да редакцийын шо-
нымашышт түрлө лийын кер-
тыт. Серыш-влак мөнгеш огыт
колталт.

Редакцийн да издательын
адресше: 424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше
идалыкше урем, 20.